

ผลการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

The Effectiveness of an Approach to Integrate Ethics into Information Technology by
Following Sufficiency Economy Philosophy, Suan Dusit Rajabhat University

สรรเสริญ อินทรันต์¹ สุติยา เนตรวงษ์² รัชฎาพร อิรavarorn³ และนฤมล นิตย์จินต์⁴
Sansern Intharat¹, Titiya Netwong², Ratchadaphorn Thirawan³ and Narumon Nitchin⁴

¹ รองศาสตราจารย์ กลุ่มวิชาปรัชญาศาสนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

³ อาจารย์ สาขาวิชาบรรณารักษษาศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

⁴ อาจารย์ กลุ่มวิชาปรัชญาศาสนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

sansern_int@dusit.ac.th, titiya_net@dusit.ac.th, ratchadaphorn_thi@dusit.ac.th, and narumon_nit@dusit.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และ 2) เปรียบเทียบผลการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ กลุ่มทดลองเป็นนักศึกษา จำนวน 42 คน และกลุ่มควบคุมเป็นนักศึกษา จำนวน 51 คน ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ปีการศึกษา 2556 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ 2) แบบสอบถามเหตุผลเชิงจริยธรรม และ 3) แบบสอบถามเจตคติและพฤติกรรมจริยธรรม การวิเคราะห์ข้อมูลโดย ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ t-test ซึ่งผลการศึกษาพบว่า

1) การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.73 เท่ากับผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 5 ส่วนเจตคติและพฤติกรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมาก

2) เปรียบเทียบผลการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เท่ากับผลเชิงจริยธรรม และเจตคติและพฤติกรรมจริยธรรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติร้อยละ .05

คำสำคัญ: การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณธรรมจริยธรรม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษาทั่วไป

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the effects of ethics integrated instruction based on sufficiency economy philosophy in Information Technology at Suan Dusit Rajabhat University and 2) to compare learning achievement after using ethics integrated instruction based on sufficiency economy philosophy between experimental group and control group. The sample used for experimental group consisted of 42 undergraduate students and 51 undergraduate students for the control group in the Information Technology course in the 2013 academic year, at Suan Dusit Rajabhat University. The research instruments were: 1) the learning achievement test of Information Technology 2) the moral reasoning questionnaire and 3) the questionnaire for attitude and ethical behaviors. The data obtained were analyzed by using mean, Standard Deviation and t-test dependent. The results of the study were as follows :

1) The ethics integrated instructions based on sufficiency economy philosophy of experimental group made learning achievement increased 11.73 percentage , moral reasoning at level 5 and attitude and ethical behavior at high level.

2) The comparison of learning the ethics integrated instruction based on sufficiency economy philosophy between experimental group and control group regarding to learning achievement, moral reasoning and attitude and ethical behaviors were significant difference at 0.05.

Keywords : ethics integrated instruction, Sufficiency Economy Philosophy, General Education

1. บทนำ

พระราชบัณฑิติการศึกษาแห่งชาติได้กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนการสอนว่า การจัดการเรียนการสอนหรือกระบวนการเรียนรู้ ควรมีลักษณะที่เอื้อต่อการให้ความรู้และประสบการณ์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีทั้งความรู้และคุณธรรมอยู่ร่วมกับคนอื่น อย่างมีความสุข ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนต้องจัดการเรียนการสอนในลักษณะนั้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ได้ 4 ด้าน [1] คือ 1) ด้านร่างกาย คือ การที่ผู้เรียนใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายทำกิจกรรม ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวร่างกาย ประสานการรับต้นตัว ทำให้รับข้อมูลได้ 2) ด้านสติปัญญา คือ การที่ผู้เรียนใช้สมอง หรือกระบวนการคิดในการทำกิจกรรม 3) ด้านสังคม คือ การที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นขณะทำกิจกรรม ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทักษะทางสังคม และ 4) ด้านอารมณ์ คือ การที่ผู้เรียนรู้สึกต้องการ และยินดีกิจกรรมเพื่อแสวงหาความรู้ที่มีความหมายต่อตนเอง การมีส่วนร่วมด้านอารมณ์มักจะดำเนินควบคู่ไปกับกิจกรรมการเรียนรู้ด้านร่างกาย สติปัญญา และสังคม การพัฒนาการเรียนการสอนจึงควรสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้เรียน ให้เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญของงานแก่ผู้เรียนและสอดรับกับสังคม โดยผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการและการเกิดองค์ความรู้ การจัดการเรียนรู้ที่มีสภาพเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รวมถึงการจัดการศึกษาที่พัฒนาทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา [2] ได้กล่าวถึงการบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมในการเรียนการสอนว่า แนวทางการจัดการศึกษาต้องมีจุดมุ่งหมายเพื่อถ่ายทอด หรือซึ่งนำ และกระตุ้นให้เยาวชนของชาติเข้าใจและยอมรับคุณธรรม จริยธรรมนั้น ควรเป็นการถ่ายทอดที่เคารพสิทธิในการเลือก

และการตรวจสอบ แต่ต้องไม่เป็นการครอบงำคนรุ่นใหม่ การจัดการเรียนการสอนจึงต้องมีการบูรณาการคุณธรรมจริยธรรม เมื่อนำมายังการตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจึงน่าจะส่งผลต่อคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนและพัฒนาผลลัพธ์ที่ต่อผู้เรียนได้ เพราะหลักธรรมสำคัญที่ซ่อนอยู่ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือวิธีการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ คือ การใช้ศักยภาพของตนเพื่อพึงพาตันเอง และดำเนินชีวิตแบบให้ขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอกให้แน่นอยู่ที่สุด[3] ลดความลังเลกับแนวคิดของชั้นชัย เพิ่งพินิจ และคณะ[4] ที่กล่าวว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้แนวทางการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตน เพื่อให้ก้าวทันและดำเนินอยู่ได้ในโลกวิถีตัน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายในและภายนอก เป็นประโยชน์ต่อทุกคนทุกรุ่นดับ ไม่ว่าจะนำไปประยุกต์ในระดับใดก็สามารถนำไปใช้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

การจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนธีศิริ แบ่งออกได้เป็น 4 หมวด คือ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ [5] โดยมีวัตถุประสงค์ให้การพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิคือ คุณธรรมจริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนั้นจากความต้องการพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษาให้ครบถ้วน 5 ด้านดังกล่าว จึงจำเป็นต้องบูรณาการศาสตร์หลายด้านเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษาให้เกิดสัมฤทธิ์ผลทั้ง 5 ด้าน โดยอาศัยแนวคิดการเรียนการสอนบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป จึงนับเป็นการปฏิรูปวิธีดำเนินงานวิธีหนึ่งในการจัดการศึกษาสำหรับสถานศึกษา ผู้สอน และผู้เรียน ให้มีความสอดคล้องกับภูมิปัญญาการศึกษาทั้งหมดรวมถึงสร้างคนด้วยวิธีการที่จะดำเนินตนให้อยู่อย่างเป็นสุขที่จะรักคน รักเท่าคน รักน้ำคนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 ศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

2.2 เปรียบเทียบผลการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3. สมมุติฐานการวิจัย

ผลการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกัน

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตที่ลงทะเบียนในรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556

4.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ซึ่งคณบัญชีจะทำการสุ่มอย่างง่ายจำนวน 2 ตอบเรียน จาก 25 ตอบเรียน โดยตอนเรียน S1 จำนวนนักศึกษา 42 คน เพื่อเป็นกลุ่มทดลอง และได้ตอนเรียน D1 จำนวนนักศึกษา 51 คน เพื่อเป็นกลุ่มควบคุม

4.3 ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่

ตัวแปรอิสระคือ การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ตัวแปรตามได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาประกอบด้วยเหตุผลเชิงจริยธรรม และเจตคติและพฤติกรรมจริยธรรม

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One – Group Pretest Posttest Design สำหรับกลุ่มทดลอง และการทดลองแบบสังกลุ่ม (Randomized Control Group Posttest-only Design) สำหรับเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ

คุณธรรมจริยธรรมประกอบด้วยเหตุผลเชิงจริยธรรม และเจตคติและพฤติกรรมจริยธรรม ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

5.2 ดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงรายวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นระยะเวลา 12 สัปดาห์ มี 10 ขั้น ประกอบด้วย ขั้นเตรียมการและปฐมนิเทศ ขั้นให้ความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนซึ่งโดยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขั้นดำเนินกิจกรรมให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง ขั้นการรวบรวม ประมาณข้อมูล และองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง ขั้นแจกแจง เตรียมโครงการ และจัดทำร่างโครงการ ขั้นดำเนินการโครงการส่งเสริมคุณธรรมด้วยการรับใช้สังคมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขั้นทบทวนความรู้ ประยุกต์ใช้ความรู้ ขั้นการสรุปประเมินผลโครงการฯ และเขียนรายงาน ขั้นการนำเสนอโครงการฯ และวิพากษ์ และขั้นสรุปผลการดำเนินการ เมื่อดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์เหตุผลเชิงจริยธรรม และความคิดเห็นและพฤติกรรมจริยธรรมของกลุ่มทดลอง ในสัปดาห์ที่ 12

5.3 ตรวจคะแนนจากแบบทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการทดลอง ข้อที่ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน โดยมีคะแนนเต็ม 30 คะแนน รวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ต่อไป เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณจากพฤติกรรมของผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมโดยแบ่งเป็น เหตุผลเชิงจริยธรรม เจตคติ และพฤติกรรมจริยธรรม จากแบบประเมินเหตุผลเชิงจริยธรรม และแบบสอบถามเจตคติและพฤติกรรมจริยธรรม

แบบประเมินเหตุผลเชิงจริยธรรมมีเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับดังนี้

5 หมายถึง เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 5 (ยึดหลักสัญญาประชารม ยึดหลักความถูกต้อง)

4 หมายถึง เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 4 (ยึดถืออำนาจของกฎหมาย)

3 หมายถึง เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 3 (ยึดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล)

2 หมายถึง เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 2 (ยึดสิ่งที่จะนำไปสู่ผลประโยชน์)

1 หมายถึง เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 1 (ยึดคำสั่งและการลงโทษ)

สำหรับเกณฑ์การตัดสินผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายความว่า ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 5

ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายความว่า ระดับเหตุผลเชิง
จริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 4

ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายความว่า ระดับเหตุผลเชิง
จริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 3

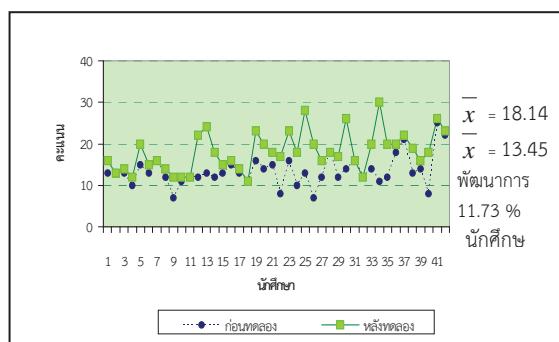
ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายความว่า ระดับเหตุผลเชิง
จริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 2

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายความว่า ระดับเหตุผลเชิง
จริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 1

5.4 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง
ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการ
ทดลองสำหรับกลุ่มทดลอง โดยใช้การวิเคราะห์ค่า t โดยใช้
t-test dependent และวิเคราะห์ค่า t โดยใช้ t-test
independent สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม วิเคราะห์
ข้อมูลเหตุผลเชิงจริยธรรม เจตคติและพฤติกรรมจริยธรรมโดย
วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ค่า
t-test

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่ม
ทดลอง รายละเอียดดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 กราฟแสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลอง

คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังทดลองมีค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 18.14 มีค่าสูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนทดลองใน
ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.45 โดยจะพบว่ากลุ่มตัวอย่าง
ส่วนใหญ่มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น คะแนน
พัฒนาการของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลองอยู่ในเกณฑ์
0.00 – 47.50 เปอร์เซ็นต์ ค่าเฉลี่ยร้อยละคะแนนพัฒนาการ
ของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 11.73

6.2 การประเมินเหตุผลเชิงจริยธรรมหลังการดำเนิน
กิจกรรมพบว่า ภาพรวมเหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่าง
ที่เป็นกลุ่มทดลองก่อนการทดลองพบว่าเหตุผลเชิงจริยธรรม
โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีเหตุผลเชิงจริยธรรมขั้น 4 ($\bar{X} =$

4.14, S.D. = 0.29) เมื่อทำการประเมินหลังการทดลองเหตุผล
เชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 5 ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.14, p =
0.00) เมื่อแยกเป็นรายด้าน ทุกด้านมีระดับเหตุผลเชิง
จริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 5 สามารถเรียงลำดับเหตุผลเชิงจริยธรรม
จากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านความสามัคคี ($\bar{X} = 4.64$, S.D. =
0.19, p = 0.00) ด้านความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 4.63$, S.D. =
0.20, p = 0.00) ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. =
0.33, p = 0.00) ด้านความมีวินัยในตนเอง ($\bar{X} = 4.38$,
S.D. = 0.26, p = 0.00) และด้านความอดทน ($\bar{X} = 4.36$,
S.D. = 0.33, p = 0.00) เมื่อทำการเปรียบเทียบเหตุผลเชิง
จริยธรรมก่อนและหลังการทดลองโดยใช้สถิติทดสอบค่า t
(t-test) พบว่า เหตุผลเชิงจริยธรรมก่อนและหลังการทดลองมี
ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย
กลุ่มทดลองมีพัฒนาการเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นทั้งใน
ภาพรวมและทุกด้าน

6.3 ผลการวิเคราะห์ภาพรวมเจตคติและพฤติกรรม
จริยธรรมก่อนการทดลองของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลอง
อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.19$, S.D. = 0.41) เจตคติและ
พฤติกรรมจริยธรรมหลังการทดลองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} =$
3.96, S.D. = 0.26) เมื่อพิจารณาด้านเจตคติที่มีต่อพฤติกรรม
จริยธรรมพบว่าหลังการทดลองเจตคติที่มีต่อพฤติกรรม
จริยธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.32) ส่วน
พฤติกรรมจริยธรรมอยู่ในระดับการปฏิบัติมากที่สุด ($\bar{X} =$
4.05, S.D. = 0.34) เมื่อทำการเปรียบเทียบเจตคติและ
พฤติกรรมจริยธรรมก่อนและหลังการทดลองพบว่า เจตคติ
และพฤติกรรมจริยธรรมก่อนและหลังการทดลองมีความ
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเจตคติ
และพฤติกรรมจริยธรรมสูงขึ้นทั้งในภาพรวมและทุกด้าน

6.4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและ
กลุ่มควบคุม

การทดลอง	$\bar{X}$	S.D.	t	df	Sig.
กลุ่ม	18.07	4.61	9.83	42	0.00*
ทดลอง					
กลุ่ม	10.40	3.99			
ควบคุม					

*p< .05

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติ
ทดสอบค่า t (t-test) ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95 % ผลการ

ทดสอบกลุ่มตัวอย่างพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกัน โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทดลอง ($\bar{X} = 18.07$) สูงกว่ากลุ่มควบคุม ($\bar{X} = 10.40$) แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองหลังจากเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสูงกว่ากลุ่มควบคุม

6.5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยภาพรวมกลุ่มควบคุม มีเหตุผลเชิงจริยธรรมขั้น 4 ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.26) ส่วนกลุ่มทดลองมีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 5 ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.14, $p = 0.00$) เมื่อแยกเป็นรายด้าน เมื่อทำการเปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติทดสอบค่าที่ (t -test) พบว่า เหตุผลเชิงจริยธรรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มทดลองมีพัฒนาการเหตุผลเชิงจริยธรรมมากกว่ากลุ่มควบคุมทั้งภาพรวมและทุกด้าน

6.6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบเจตคติและพฤติกรรมจริยธรรมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบร้าภาพรวมกลุ่มทดลองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.26) ส่วนกลุ่มควบคุมเจตคติและพฤติกรรมจริยธรรมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.08$, S.D. = 0.20) เมื่อพิจารณาด้านเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมจริยธรรมพบว่ากลุ่มทดลองเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.32) แต่กลุ่มควบคุมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.70$, S.D. = 0.45) ส่วนพฤติกรรมจริยธรรมกลุ่มทดลองอยู่ในระดับการปฏิบัติมากที่สุด ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.33) และกลุ่มควบคุมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 0.31) เมื่อทำการเปรียบเทียบเจตคติและพฤติกรรมจริยธรรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้สถิติทดสอบค่าที่ (t -test) พบว่า เจตคติและพฤติกรรมจริยธรรมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มทดลองมีเจตคติและพฤติกรรมจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุมทั้งในภาพรวมและทุกด้าน

7. สรุปและอภิปรายผล

7.1 การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาโดยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.73

ผลการทดสอบหลังเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนเรียนและกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม สอดคล้องกับงานวิจัยของจุพารัตน์ ณ พิกุล [6] ที่ได้ศึกษาการใช้ชุดการสอนกิจกรรมการปลูกฝังคุณธรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแล้วพบว่าผลการทดลองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ในด้านคุณธรรมจริยธรรมก็ส่งผลต่อผู้เรียนทั้งเหตุผลเชิงจริยธรรมรวมถึงเจตคติและพฤติกรรมจริยธรรมได้สอดคล้องกับพนมพร ผ่าเจริญ และคณะ [7] ที่ได้พัฒนากระบวนการเรียนสร้างคุณธรรมแก่ผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่พบว่าเจตคติต่อการใช้กระบวนการเรียนสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหลังการใช้สูงกว่าก่อนใช้ และสอดคล้องกับแนวคิดของจินตนา ตัน สุวรรณนนท์ และคณะ [8] ที่พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพสามารถพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมได้ ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมที่ยังยืนเป็นการพัฒนาจริยธรรมองค์รวมทั้ง 3 ด้านคือ พฤติกรรม จิตใจ และปัญญา รวมทั้งได้รับการฝึกทำโครงการฯ สามารถพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีให้สูงขึ้นอย่างเด่นชัด นอกจากนี้ในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้ใช้หลักความเมตุผลให้นักศึกษาได้จัดทำโครงการส่งเสริมคุณธรรมด้วยการรับใช้สังคมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับแนวคิดการใช้โครงการรับใช้สังคมของ ชวลา เวชยันต์ [9] ที่ระบุว่าการจัดการเรียนการสอนแบบโครงสร้างรับใช้สังคม เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรื่องที่จะศึกษาด้วยตนเอง โดยการกำหนดประเด็นปัญหาขึ้นมาตามความสนใจ แล้วใช้กระบวนการแก้ปัญหามาใช้ในการศึกษาหาความรู้ตามวิธีการของตนเองบรรลุความสำเร็จ จึงกล่าวได้ว่าการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงต้องอาศัยหลักความมีภูมิคุ้มกัน มีวิธีการจูงใจที่หลากหลาย กำหนดแนวปฏิบัติ กติการ่วมกัน หลักความเมตุผล เมื่อ นักศึกษาจัดทำโครงการ อาจารย์และนักศึกษามีส่วนร่วมในการตรวจสอบกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม หลักความรับรู้ มีการจัดกิจกรรมที่ให้ความรู้และส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต เผยแพร่เรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและชุมชน และหลักความพอดีร่วมกัน ส่งเสริมให้นักศึกษาทำกิจกรรมโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดในการเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม และส่งเสริมการทำกิจกรรมอย่างพอเพียงตามความแตกต่างของผู้เรียน

7.2 คุณธรรมจริยธรรมในที่นี้ประกอบด้วยเหตุผลเชิงจริยธรรมและเจตคติและพฤติกรรมจริยธรรม โดยเหตุผลเชิงจริยธรรมก่อนทดลองภาพรวมกลุ่มทดลองมีเหตุผลเชิงจริยธรรมขั้น 4 คือ ขั้นยึดถืออ่านใจของกฎหมาย เมื่อทำการ

ประเมินหลังการทดลองเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 5 คือ ขั้นยึดหลักสัญญาประชาคม ยึดหลักความถูกต้อง สามารถเรียงลำดับเหตุผลเชิงจริยธรรมจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านความสามัคคี ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความมีวินัยในตนเอง และด้านความอดทน จะเห็นว่าหลังเรียนก่อรุ่มทดลองมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นจนถึงขั้นที่ 5 ในทุกด้าน อาจเนื่องจากคุณธรรมในด้านความสามัคคี ความซื่อสัตย์ เป็นประดีนปัญหาที่สังคมไทยประสบปัญหาวิกฤตเป็นอย่างมากในปัจจุบัน จากข่าวการเมือง ที่มีการทำร้ายประหารโดยทหารและรัฐบาลให้มีการสลายสีเสื้อ ให้มีความสามัคคีในประเทศชาติ งดการชุมนุมประท้วงของกลุ่มต่างๆ รณรงค์ปราบปรามคอรัปชันในวงการต่างๆ กลุ่มทดลองจึงมองว่าตนมีเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านดังกล่าวสูงกว่าบุคคลที่สร้างความเดือดร้อนแก่คนอื่น สอดคล้องกับการศึกษาของ นงลักษณ์ วิรชัย ชัยุตม์ ภิรมย์สมบัติ และศรีมาจ ณ วิเชียร [10] ที่ได้ทำการวิจัยและพัฒนาตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมพบว่า สภาพคุณธรรมจริยธรรมของประชาชนในสังคมไทยตามตัวบ่งชี้ กลุ่มตัวอย่างมีแนวโน้มในการประเมินระดับคุณธรรมของตนเองสูงกว่าระดับคุณธรรมของเพื่อนร่วมอาชีพและเพื่อนร่วมชาติ เพราะกลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่าตนเองอยู่ในสังคมที่ไม่ดี เพราการได้รับข่าวสารจากสื่อต่างๆ ที่กล่าวถึงการชุมนุมประท้วงของกลุ่มสีเสื้อที่มีความคิดเห็นต่างทางการเมือง การได้รับความเดือดร้อนจากความขัดแย้งในกรณีต่างๆ ในปัญหาภาคใต้ที่ต้องการแบ่งแยกดินแดน ปัญหาการประท้วงก่อความไม่สงบในเขตเมืองของกลุ่มที่มีความคิดเห็นต่างทางการเมือง ความไม่ซื่อสัตย์ของบุคคลหลายระดับนอกเหนือกลุ่มทดลองเกิดความไม่แน่ใจในระดับคุณธรรมของผู้อื่นว่าจะดีกว่าตนหรือไม่ ซึ่งสืบเนื่องจากการรับรู้ข่าวสารและการประเมินตนเองเปรียบเทียบกับผู้อื่น โดยมองว่าการที่ตนเองไม่ทำแต่มีคนอื่นทำ นั่นหมายความว่าผู้อื่นนั้นจะไม่ดีหรือไม่มีคุณธรรมเท่าเทียมกับตนเองจึงทำให้กลุ่มทดลองมองว่าคนอื่นๆ ในสังคมมีน่าไว้ใจ ส่วนเจตคติและพฤติกรรมจริยธรรม ผลการวิเคราะห์ภาพรวมเจตคติและพฤติกรรมจริยธรรมก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองอยู่ในระดับปานกลาง เจตคติและพฤติกรรมจริยธรรมหลังการทดลองอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นการพัฒนาด้านจิตใจและพฤติกรรมเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ร่วมเรียนรู้และร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาทางสังคม และปัญหาเกี่ยวกับการประพฤติที่ถูกต้องและดีงาม เป็นการสอนให้บุคคลเกิดความกระจังในค่านิยมของตนเองและสามารถพัฒนาค่านิยมของตนให้สอดคล้องกับคุณธรรมจริยธรรมของสังคมได้ จะเป็นการพัฒนาที่ริมจากภายในออกสู่ภายนอกมาสู่การปรับพฤติกรรม [8] ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณธรรม

จริยธรรมตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจึงพัฒนาเจตคติและพฤติกรรมจริยธรรมได้ สอดคล้องกับข้อค้นพบของจิณห์นิภา ชูใจ [11] ที่พบว่าระดับการรับรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก และส่งผลให้เกิดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้เรียนอยู่ในระดับสูง

8. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย และทุนสนับสนุนการตีพิมพ์เผยแพร่ร่วมกับวิจัย จากสถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

เอกสารอ้างอิง

- [1] ชนาริป พร垦, 2551. การออกแบบ การสอนบูรณาการ การอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน. กรุงเทพฯ: วี.พี.บี.เอ.
- [2] สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา, ทบวงมหาวิทยาลัย. 2543. การสร้างหลักสูตรและรายวิชาใหม่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม : แนวทางพัฒนาบัณฑิต อุดมศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: รองพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [3] วันชัย ทรงเมตตา. 2553. “พุทธศาสนา กับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง”, บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์. 6(2), น.39 - 62.
- [4] ราชชัย เพ็งพินิจ และคณะ. 2556. การพัฒนาตัวบ่งชี้การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของธุรกิจชุมชน: กรณีศึกษาหมู่บ้านโโยมสเตย์ จังหวัดหนองคาย. วารสารวิจัย มสค. 9(3), 15-29.
- [5] มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. 2554. คู่มือหลักสูตรสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตปีการศึกษา 2554. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- [6] จุฬารัตน์ ณ พิกุล. 2552. การใช้ชุดการสอน กิจกรรมปลูกผักฟังคุณธรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

[7] พนมพร ผ่าเจริญ และคณะ. 2553. โครงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้สร้างคุณธรรม
แก่ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนว
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

[8] จินตนา ตันสุวรรณนนท์ และคณะ. 2553. การวิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียน
การสอนเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมที่
ยั่งยืนของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

[9] ชาลา เวชยันต์. 2544. การพัฒนาแบบ
การเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วย
การรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมความตระหนักในการ
รับใช้สังคม ทักษะการแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น.
วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

[10] นงลักษณ์ วิรัชชัย ชยุตม์ ภิรมย์สมบัติ
และศรีมาจ ณ วิเชียร. 2551. การวิจัยและพัฒนาตัวบ่งชี้คุณธรรม
จริยธรรม. กรุงเทพฯ: ศูนย์คุณธรรม.

[11] จินทินิกา ชูใจ. 2553. ความสัมพันธ์ระหว่าง
การรับรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับ
พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในสังกัดสำนัก
บริหารงานคณการรัฐการส่งเสริมการศึกษา
เอกชน ในเขตอำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัด
นครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
วิทยาลัยเซนต์หลุยส์.